

3.5 de omkeringen van de tafelprodukten (open bewerkingen) en de deeltafels

Thema 4:
van tafelsom naar
deelsom.

Open bewerkingen
belangrijk

Open bewerkingen
zijn lastige sommen

Verkeerde bewer-
king toepassen

Verdeelprobleem

Verhoudingspro-
bleem

Deeltafels

Zodra de tafels geautomatiseerd zijn, moeten ze in verschillende vormen geoefend worden. De open bewerking of stipsom is zo'n vorm.

$$12 = 3 \times ..$$

$$12 = .. \times 4$$

Stipsommen met tafelprodukten zijn om twee redenen belangrijk:

In de eerste plaats is het *een vorm om het wendbaar gebruik van tafels te oefenen. Maar veel belangrijker zijn stipsommen met tafels als oplossingsmethode bij het delen:*

$12 : 3 = ..$ kunnen we oplossen door te denken: 12 is drie keer ... of hoeveel keer gaat 3 in 12.

Het einddoel van dit programma is dan ook, dat het kind de omkering van de tafelprodukten in de vorm van stipsommen grondig leert beheersen, en de uitkomsten van delingen uit de deeltafels geautomatiseerd kent.

Zoals zojuist gesteld is, moeten de kinderen ook de omkeringen van de tafelprodukten, dus sommen zoals $6 \times .. = 12$ en $.. \times 2 = 12$ beheersen. Hoewel: *niet eerder dan wanneer de gewone tafel geautomatiseerd is.*

Kinderen vinden dit soort 'stip'sommen over het algemeen lastig en er worden dan ook *meer fouten in gemaakt dan in de gewone tafelprodukten.* Deze fouten hebben vooral betrekking op het *toepassen van de verkeerde bewerking:*

$6 \times .. = 12$ wordt dan $6 \times 72 = 12$ (6×12 uitgerekend) en $.. \times 2 = 12$ wordt $24 \times 2 = 12$ (2×12 uitgerekend).

$6 \times .. = 12$ is een *verdeelprobleem* en betekent: Ik heb 12 voorwerpen die ik in zes gelijke groepen moet verdelen. Hoe groot is elke groep of anders gezegd: hoeveel zessen zitten er in 12? De kernvraag is dus: *Hoeveel in elk groepje?*

$.. \times 2 = 12$ is eigenlijk een *verhoudingsprobleem* en betekent: Ik heb 12 voorwerpen die ik in hoeveelheden van 2 wil verdelen. Hoeveel groepjes van 2 kan ik vormen? Of anders gezegd: hoeveel tweeën zitten er in 12?

De kernvraag is dus: *Hoeveel groepjes?*

De open bewerkingen worden gevolgd door de *deeltafels*:

$$12 : 2 = \quad 24 : 3 = \quad 54 : 6 =$$

$$18 : 2 = \quad 15 : 3 = \quad 36 : 6 =$$

en later ook

$$64 : 2 = \quad 36 : 3 = \quad 72 : 6 =$$